

**JAARVERSLAG
STICHTING CIRCUSPUNT
2022**

VOORWOORD

Het circus heeft in 2022 de draad weer opgepakt. Het publiek heeft de weg naar het circus weer gevonden, de artiesten konden hun passie en vakmanschap laten zien en er konden weer nieuwe plannen worden gesmeed.

Voor Circuspunt was het daarom een goed jaar om de eerste circusgids uit te brengen. Gemaakt door de leden. In deze 50 pagina tellende gids hebben we het Nederlandse Circusveld in beeld gebracht. Een indrukwekkende gids met alle circusgezelschappen, tentcircussen, festivals, impresariaten, jeugdcircussen en circusscholen.

Als onderdeel van de Creatieve Coalitie en de Alliantie van Evenementenbouwers hebben we onze lobby naar de overheid verstevigd. Dat was goed tijdens de Covid tijd, maar ook met de nasleep van de regelingen hebben we ons ingezet om onze sector goed te vertegenwoordigen. Ook konden we verder met de professionalisering met workshops en met de docententraining.

Met dit jaarverslag geven we een overzicht van de activiteiten die Circuspunt in 2022 heeft uitgevoerd. In 2023 gaan we daar met net zoveel energie mee verder. Het aantal leden groeit nog steeds en komend jaar hopen de werkgroepen zich nog nadrukkelijker te laten zien.

Veel leesplezier en graag tot ziens bij een van de vele mooie circusvoorstellingen in 2023.

Patrick Cramers
Voorzitter Circuspunt

2022 in beeld

Leden

Het ledental groeide in 2022 van 220 naar 232 leden. 65% daarvan zijn individueel lid, 35% hebben een organisatie lidmaatschap.

Circuspunt organiseerde in 2022

- 1 ledenvergadering
- 2 jeugdcircusbijeenkomsten
- 1 meetup en 1 netwerkborrel tijdens Circusstad Festival
- 1 masterclass How to translate an artistic idea into words en
- 1 masterclass Marketing voorstellingspubliciteit
- 1 workshop Analyzing contemporary circus
- Opzet en uitvoering 1 basis docententraining Jeugdcircussen
- 2x2 modules van de docententraining jeugdcircus (sociaal en artistiek)

Harvey Cobb won de 2022 BNG Bank Circusprijs met zijn voorstelling *Something about pink*.

Circuspunt communicatie

Circuspunt communiceert met haar leden via social media en met maandelijkse nieuwsbrieven. Daarnaast zoeken we actief de pers op door middel van persberichten en uitnodingen voor evenementen.

Nieuwsbrieven

12 nieuwsbrieven
2 jeugd nieuwsbrieven
3 newsflash

1 persbericht

Kerstcircussen winnen aan populariteit!

Social media

514 likes en 592 volgers

van 537 naar 578 volgers

met 24 volgers is er nog werk aan winkel

We brachten de 1e editie van de Circusgids uit: het totaaloverzicht van het Nederlandse circusveld. De gids maakt de breedte van het Nederlandse circusveld inzichtelijk richting overheden, fondsen en mogelijke samenwerkingspartners.

UITGELICHT IN 2022

Circusgids

Bij de fusie van de drie partners tot Stichting Circuspunt leek het een goed idee om een totaaloverzicht van het Nederlandse circusveld te maken, voornamelijk om de breedte van het Nederlandse circusveld uit te dragen richting overheden, fondsen en mogelijke samenwerkingspartners. Ook voor het circusveld werd het een waardevol overzicht met mogelijkheden voor nieuwe dwarsverbanden. In 2021 is de Circusgids ontwikkeld; lancering en verspreiding volgde in 2022.

Start docententraining jeugdcircussen

Jeugdcircussen hebben geen vastgestelde kwalificaties voor docenten. Tot en met 2021 werd er gebruik gemaakt van Vlaamse cursussen om de leskwaliteit van de docenten te vergroten. Circuspunt vond het van belang om een eigen, Nederlandse training te ontwikkelen die inspeelt op het Nederlandse veld en helpt in professionalisering van het circusveld.

In 2021 is, met steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie, een Circusdocenten training ontwikkeld, die bestaat uit een basisopleiding met mogelijkheden voor verdere verdieping in modules. De basistraining biedt ruimte aan 20 docenten of begeleiders. De basistraining is in januari 2022 gestart. Op 12 juni ontvingen 17 deelnemers hun certificaat; na een opdracht ontvingen nog 2 deelnemers hun certificaat.

In het najaar zijn de nieuwe modules 'Artistiek' en 'Sociaal' uitgewerkt en gegeven aan een groep van 15 deelnemers.

Met het resterende budget zal in 2023 een module 'Sport' worden uitgewerkt en gegeven. Met deze geheel nieuwe Docententraining en de aanvullende modules zetten we een grote stap in de verdere professionalisering van het Jeugdcircus in Nederland.

Pilot deskundigheidsbevordering

Er bestaat in het circusveld grote behoefte aan verdere professionalisering. Daartoe ontwikkelde Circuspunt een Pilot Deskundigheidsbevordering waarin 6 onderwerpen grondig worden uitgediept, te weten; dramaturgie (2021), Voorstellingspubliciteit, Analyzing Contemporary Circus, Aerial Rigging, Artistiek idee naar woorden en Branding voor Kunstamateurgroepen.

In 2022 vonden de masterclass Voorstellingspubliciteit en de workshops Analyzing Contemporary Circus en How to write an artistic proposal plaats.

Begin 2023 vinden de laatste workshops van deze pilot plaats.

Afspraken BUMA

In 2022 zijn met BUMA hernieuwde afspraken gemaakt over de afdracht van muziekrechten bij circusvoorstellingen. Voor meer informatie zie: [BUM.438.0122_02-Tarief-Reizende-circussen-2022.pdf](https://www.bumastemra.nl/BUM.438.0122_02-Tarief-Reizende-circussen-2022.pdf) (bumastemra.nl)

BNG Bank Circusprijs 2022

Ook dit jaar organiseerden we weer de BNG Bank Circusprijs, de prijs voor de beste afstudeerpresentatie van studenten van de twee HBO-circusopleidingen (Codarts Circus en Fontys Academy of Circus and Performance). Op 30 oktober werd de winnaar gekozen tijdens de speciale slotvoorstelling van Festival Circolo in Tilburg. Genomineerd waren: Fenja Barteldres, Jef Kinds, Jonas Bolliger en Harvey Cobb, allemaal Codarts studenten. Deze laatste wist met zijn video-presentatie (Harvey zat thuis met corona) de jury te overtuigen. Hij ontving de cheque van € 5.000 uit handen van Harald Bergmann, burgemeester van Middelburg en bestuurslid BNG Cultuurfonds.

In 2022 hernieuwden wij de samenwerking met de BNG Bank. Ook in de jaren 2023-2024-2025 zal de BNG Bank Circusprijs worden uitgereikt. Zowel de ontwikkelbijdrage voor de genomineerden (E 1000,-) als de prijs voor de winnaar (E 7500,-) zijn daarbij omhoog gegaan. Met deze hogere bedragen kunnen deze jonge makers hun nieuwe voorstelling nog beter uitwerken en meer voorstellingen laten zien. Zo zal Harvey Cobb in 2023 als onderdeel van de Great Catch 2024 in maar liefst 21 voorstellingen te zien zijn door heel Nederland.

Wereldcircusdag: 16 april

Op Wereldcircusdag besteden we altijd extra aandacht aan wat er die dag allemaal aan circus wordt georganiseerd. Op onze social media kanalen en op onze website gaven we een opsomming van alle activiteiten die onze leden op die dag ontplooiden en zetten zo circus extra in het zonnetje.

Bezwaar ATE (Corona) regeling

Een aantal van onze leden ontving een afwijzing op hun ATE-aanvraag (Aanvullende Tegemoetkoming Evenementen). Deze regeling moest organisaties van evenementen helpen die inkomstenderving ondervonden ten gevolge van de Corona-maatregelen. Jammer

genoeg gold de regeling niet voor evenementen langer dan 15 dagen, wat voor een aantal wintercircussen verkeerd uitpakte. Circuspunt heeft deze leden bijgestaan in hun bezwaarprocedure, met name door expertise vanuit de Creatieve Coalitie in te zetten. Het traject loopt nog en met de Creatieve Coalitie en de Alliantie van Evenementbouwers bespreken we de mogelijkheden.

Dierenwelzijn in het circus

Van oudsher zijn er dieren-acts in het circus, waarvoor ook heldere richtlijnen bestonden. Sinds de wijziging van de wet in 2015 waren er geen nieuwe richtlijnen vastgesteld, waar de circussector – vanzelfsprekend – groot belang aan hecht. Er zijn nieuwe richtlijnen opgesteld over Dierenwelzijn in het circus. Op 5 maart verscheen een artikel over Dierenwelzijn in het Nederlandse circus, waarin opgenomen richtlijnen. De aangepaste richtlijnen zijn op onze website gepubliceerd. Voor meer informatie zie: [220406-Dierenwelzijn-in-het-Nederlandse-circus.pdf \(circuspunt.nl\)](#)

Corona herstelgelden

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) heeft Circuspunt in 2022 geholpen met Corona-herstel gelden van de Rijksoverheid. Circuspunt loopt hierin mee met de andere amateurkunst-koepels. In 2022 is geïnvesteerd in: Talentontwikkeling op Europees niveau (de conceptontwikkeling voor een Europese aanvraag), verrijking van de Videobieb en de Imagoverbetering van circus. In 2023 heeft Circuspunt opnieuw geld gekregen, dit keer om de organisatie te professionaliseren en bepaalde projecten te organiseren die het hele circusveld verder helpen. Wij zijn LKCA zeer dankbaar voor het voeren van de lobby.

Circuspunt Keurmerk

In 2022 bleek dat het Circuspunt Keurmerk onvoldoende aansloot bij de werkwijze van de leden en bovendien te weinig meerwaarde had, waardoor het Keurmerk niet aangevraagd werd. Gedurende 2022 werden enkele gesprekken gevoerd, waarna begin 2023 het Circuspunt Keurmerk is aangescherpt.

Verzekeringen voor circusartiesten

Gedurende het jaar 2022 is gezocht naar oplossingen voor het feit dat circusartiesten zich niet kunnen verzekeren. Dit leek lange tijd onoplosbaar. Begin 2023 lijkt er een oplossing te zijn gevonden.

Nieuwe werkgroep communicatie

Vanuit de analyse dat het imago van circus beter mag worden dan het nu is, is er in 2022 een nieuwe werkgroep communicatie opgericht, waarmee de communicatie-activiteiten van Circuspunt meer richting krijgen.

Bijeenkomsten

- 25, 26 en 27 februari 2022: Eerste weekend Docententraining – Basismodule in Nijmegen
- 27 februari 2022: Jeugdcircus bijeenkomst bij Vasim in Nijmegen. Onderwerpen: Workshop Learner centered learning, 2 workshops: jongleren, lucht- of vloeracrobatiek.
- 2 maart: Masterclass Voorstellingspubliciteit
- 25 maart 2022: Lancering Circusgids & distributie
- 16 april 2022: Wereldcircusdag
- 18 april 2022: Presentatie doorontwikkeling video lesmethode via Zoom. Onderwerpen: presentatie plan uitbreiding pakket videolessen door Circuspunt en Circus Miloco.
- 4 mei: Workshop op Circusstad Festival - Analysing Contemporary Circus. A Toolbox (EN) by Franziska Trapp
- 6 mei: Circusstad Gala - Circuspunt meetup
- 6, 7 en 8 mei 2022: Tweede weekend Docententraining – Basismodule in Groningen
- 7 mei: Circuspunt Netwerkborrow op Circusstad Festival
- 8 mei: Jeugdcircusbijeenkomst bij Santelli in Groningen
- 10, 11 en 12 juni 2022: Derde weekend Docententraining – Basismodule in Amersfoort
- 30 september, 1 & 2 oktober: Eerste weekend module Sociaal van de Docententraining bij Circaso in Den Haag.
- 21 oktober: Eerste weekend module Artistiek van de Docententraining in Tilburg
- 29 oktober: Masterclass: How to write an arts proposal? – Corien Baart
- 30 oktober 2022: Uitreiking BNG Circusprijs 2022.
- 5 & 6 november: Tweede weekend module Sociaal in Meppel.
- 26 & 27 november: Tweede weekend module Artistiek in Nijmegen.

Op 18 november stond een workshop “branding” gepland. Door te weinig animo wordt deze vervangen door een workshop Trampoline in april 2023. Op 22 en 23 januari 2023 staat de workshop Aerial Rigging gepland.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

De Creatieve Coalitie

Direct bij de start van de coronacrisis sloot Circuspunt zich aan bij de Creatieve Coalitie, waarin 44 belangenorganisaties samenwerken. Het heeft onze lobby geïntensiveerd en maakt dat we de stem van circus goed kunnen vertegenwoordigen. De coalitie heeft het afgelopen jaar veel voor de cultuursector betekend en ook wij als circusveld hebben daar veel aan gehad. Zo werd er begin dit jaar een brandbrief naar de kamer gestuurd met schokkende cijfers over het omzetverlies van € 808 miljoen voor zzp'ers. Er blijft werk aan de winkel, dus Circuspunt blijft actief lid.

De Alliantie van Evenementbouwers

In mei 2020 sloot Circuspunt zich aan bij de Alliantie van Evenementbouwers, een brede vertegenwoordiging van de totale sector van sport, cultuur en entertainment: van freelancers tot toeleveranciers, van organisatoren tot sportbonden. Op basis van enkele voorbeelden uit de Alliantie kwamen snel corona-protocollen tot stand voor de tentcircussen.

Persbericht alliantie 11 januari: Evenementenbranche feliciteert nieuw kabinet en roept op tot vernieuwende daadkracht om de maatschappij te openen.

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Het LKCA stáát voor het amateurveld en voert de lobby richting het ministerie voor gelden voor de amateurkoepels. Daarnaast stelt LKCA uren ter beschikking van Karlijn Vriend voor het uitvoeren van bepaalde taken. In 2022 hebben we een aantal workshops kunnen realiseren in het kader van de pilot Deskundigheidsbevordering.

EYCO

Circuspunt is sinds de oprichting lid van EYCO, de European Youth Circus Organisation. Door deze samenwerking is Circuspunt regelmatig partner in Europese projecten. Jeugdcircussen die lid zijn van Circuspunt worden natuurlijk als eerste benaderd als afgevaardigde voor nieuwe projecten. Circuspunt werkt momenteel een voorstel uit om als trekker van een Europees samenwerkingsproject te fungeren. Het voorstel moet in 2023 uitmonden in een aanvraag bij de EU.

Kenniscentrum immaterieel erfgoed

Circuspunt heeft meegewerkt aan de evaluatie over werking van het predicaat status van immaterieel erfgoed door het kenniscentrum.

Evangelische Omroep

De samenwerking met de EO voor een grootschalige circus-televisie productie rond Pinksteren bleek op korte termijn niet haalbaar. We houden de lijntjes warm voor de toekomst.

Hogeschool Utrecht

Begin februari is een groep studenten van de Hogeschool gestart met een onderzoek naar het imago en de publieksbeleving van circus. Circusstad Festival, partner in Circuspunt, dient als casus in dit onderzoek waarbij de volgende vraag bij de studenten is neergelegd: *Hoe kunnen we het gat tussen het bestaande imago van circus en wat het daadwerkelijk te bieden heeft dichten, en het publiek voor circus verbreden?* De conclusies van dit onderzoek nemen we mee in de communicatie-werkgroep.

ORGANISATIE EN FINANCIËN

Bestuur en organisatie

Het bestuur van Circuspunt bestaat uit:

- Patrick Cramers, voorzitter, immaterieel erfgoed
- Rosa Boon, werkgroep artiesten
- Kitty Hagen, werkgroep tentcircussen
- Arlette Hanson, secretaris, contactpersoon Creatieve Coalitie
- Jur van der Lecq, talentontwikkeling
- Maurice de Brieder, werkgroep jeugdcircussen
- Marc Eysink Smeets, werkgroep communicatie
- Bas van den Bosch, penningmeester
- Kevin van Geet, werkgroep tentcircussen, is tot het bestuur toegetreden ter vervanging van Maurice Veldkamp.

Het secretariaat was in handen van Remke Timmermans en is eind 2022 overgedragen aan Claudia Geubel. Daarnaast kregen we ondersteuning van Karlijn Vriend vanuit het LKCA.

Werkgroepen

In 2022 waren de volgende werkgroepen actief.

• **Tentcircussen**

Gedurende 2022 is er uitgebreid gesproken over het Circuspunt Keurmerk, zijn nieuwe afspraken gemaakt met de BUMA, was er regelmatig contact met de leden over corona-steunmaatregelen en waren wij aanwezig bij de vergaderingen van de Alliantie van Evenementenbouwers. Ook is bedacht hoe we de leden in het vervolg beter kunnen betrekken bij Circuspunt door de organisatie van

regelmatige bijeenkomsten en door regelmatige terugkoppeling vanuit het Circuspunt bestuur. Arie Oudenes heeft zich opgeworpen als aanjager van de werkgroep, waarvoor wij hem zeer erkentelijk zijn.

• Jeugdcircussen

In 2022 is er veel tijd gestoken in het ontwikkelen en uitvoeren van de Docententraining, de basistraining en de modules artistiek en sociaal. De inhoud van deze modules is goed vastgelegd voor toekomstig gebruik.

De werkgroep heeft verder in 2022 onderzoek gedaan om te komen tot een groot talentontwikkelingsproject die moet uitmonden in een Europese aanvraag. Ook organiseerde de werkgroep 2 jeugdcircusbijeenkomsten en werd er uitgebreid met de Europese Jeugdcircuskoepel EYCO afgestemd voor toekomstige uitwisselingsprojecten. Deze actieve werkgroep heeft grote output, maar is over het algemeen behoorlijk belast. Daartoe is besloten om de werkgroep vanaf 2023 professioneel te ondersteunen.

• Communicatie

Gedurende het jaar 2022 is deze werkgroep opgericht. Als eerste activiteiten zijn een tweetal onderzoeken gedaan naar het imago van circus en de activiteiten die we vervolgens zouden kunnen ondernemen. Hier kwam een werkplan uit naar voren die vanaf 2023 wordt uitgevoerd. Tevens is er besloten dat professionele ondersteuning van deze werkgroep noodzakelijk is om voldoende impact te hebben.

• Artiesten

Begin 2022 is de Circusgids gelanceerd, een belangrijk resultaat van deze werkgroep. Verder is de werkgroep niet bij elkaar geweest. Eind 2022 is besloten om voor artiesten Kennisdagen te gaan organiseren, waarvan de eerste in 2023 zijn beslag moeten krijgen

• Talent

In 2020 heeft Soesja Pijlman met financiering van het Codarts Research Fund onderzocht wat er voor nodig is om Nederlandse jongeren voor te bereiden op het niveau van een bachelor circus. Dit onderzoek heeft geresulteerd in het onderzoeksrapport 'Circustalent: morsen of faciliteren'. Daarin wordt geconcludeerd dat jong circustalent gefaciliteerd kan worden als zij een programma kunnen volgen onder de DaMu-regeling (een Rijksregeling waarmee jongeren zich kunnen voorbereiden op een dans of muziek opleiding). Circuspunt vindt dat ook circus een onderdeel zou moeten zijn van deze regeling.

Uit het onderzoek bleek dat dit de meest haalbare mogelijkheid is om het gat tussen het amateurveld en de bachelor te dichten. Een formeel verzoek om de beleidsmaatregel DAMU-licentie voor het Voortgezet Onderwijs uit te breiden met de discipline circus, onderbouwd met het onderzoeksrapport, is door de voorzitter van het College van Bestuur van Codarts (met een aantekening van 'geen bezwaar' vanuit Fontys) eind 2021 toegestuurd aan het ministerie van OC&W. Na diverse overleggen tussen de werkgroep talentontwikkeling en het ministerie is het ministerie halverwege 2022 tot een voorlopig besluit gekomen. Het ministerie "heeft een welwillende grondhouding ten opzichte van het verzoek" maar wil met eventuele uitbreiding met de discipline circus wachten tot de evaluatie van de DAMU-licentie in 2024.

Daarmee heeft de werkgroep Talentontwikkeling op korte termijn geen handelingsperspectief meer en is besloten deze werkgroep tijdelijk op te heffen. Talentontwikkeling blijft natuurlijk onverminderd van belang voor het circusveld en zowel Codarts als bestuurslid Jur van der Lecq blijven met het onderwerp bezig. Zodra er nieuw handelingsperspectief wordt gevonden zal de werkgroep talentontwikkeling weer worden geactiveerd.

- **Verzekeringen**

De tijdelijke werkgroep Verzekeringen probeert om tot een goede oplossing te komen voor het gehele circusveld.

Financiën

In bijgaande jaarrekening is te zien dat er in 2022 veel georganiseerd is. De basis van Circuspunt is de meerwaarde voor de leden, waarvoor wij allerlei activiteiten organiseren. Aanvullend worden allerlei projecten georganiseerd die hun eigen financiering hebben. Denk daarbij aan:

- Docenttraining Jeugdcircussen
- BNG Bank Circusprijs
- Pilot Deskundigheidsbevordering

Ultimo 31 december 2022 sluit Circuspunt het jaar af met een resultaat van -€ 812.